

N:o 125.

Ank. till Riksd. kansli den 8 maj 1908, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa till indragna militiebostället Smältryd med underlydande i Älfsborgs län hörande lägenheter och områden.

(I. A.)

I proposition (n:o 149) af den 3 april innevarande år har Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen medgifva, *dels* att de till förra majorsbostället $\frac{1}{2}$ mantal Smältryd n:o 1 med underlydande lägenheten Stenliden n:o 1, $\frac{1}{8}$ mantal Sätila Lillegård n:o 1, $\frac{1}{8}$ mantal Sätila Lunnagård n:o 6 samt $\frac{1}{4}$ mantal Sätila Backegård n:o 8 med underlydande lägenheten Sätet Lilla n:o 1 i Sätila socken af Älfsborgs län hörande lägenheterna Lurekullen n:o 2 och Maderna finge, förstnämnda lägenhet med det af departementschefen till statsrådsprotokollet angifna område, i vederbörlig ordning från egendomen afskiljas samt med tillträdesrätt den 14 mars 1909 försäljas, Lurekullen n:o 2 till Johan Bengtsson mot en köpeskilling af 800 kronor och Maderna till Johan Petter Jonasson mot en köpeskilling af 1,500 kronor, båda köpeskillingarna att betalas under loppet af tio år med en tiondedel årligen, samt med tillämpning i öfrigt på berörda försäljningar af de i 6:te punkten af kungl. skrifvelsen till domänstyrelsen den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner omförmälda villkor;

dels att en annan, egendomen tillhörande lägenhet, Lurekullen n:o 1, med af uppskattningsmännen föreslaget, tillökadt område äfvensom ett under egendomen lydande utskifte Blåsås samt tre i statsrådsprotokollet med n:is 1, 2 och 3 betecknade områden likaledes finge från egendomen behörigen afskiljas och, i enlighet med föreskrifterna i 8:de och följande punkterna af berörda nådiga skrifvelse, utbjudas till försäljning med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1909,

dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljningar in-flöte, finge på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre krono-egendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

Departementschefen har beträffande detta ärende till nyssnämnda statsrådsprotokoll anført följande:

»Vid den 12 september 1905 hållen uppskattning för förnyad ut-arrrendering från den 14 mars 1908 af förra majorsbostället $\frac{1}{2}$ mantal Smältryd n:o 1 med underlydande lägenheten Stenliden n:o 1, $\frac{1}{8}$ mantal Sätila Lillegård n:o 1, $\frac{1}{8}$ mantal Sätila Lunnagård n:o 6 samt $\frac{1}{4}$ mantal Sätila Backegård n:o 8 med underlydande lägenheten Sätet Lilla n:o 1 i Sätila socken och Marks härad af Älfsborgs län, hvilken egendom lämnar mer än 600 kronor i årligt arrende, har förslag väckts om afsöndring och försäljning af vissa till egendomen hörande områden. Sedan instrumentet öfver denna förrättning inkommit till domänstyrelsen, framställdes af flera personer begäran att få för bildande af egna hem köpa mark från egendomen. Uppskattningsmännen erhöilo då i uppdrag att taga under ompröfning, huruvida icke afsöndring och försäljning af lägenheter lämpligen kunde äga rum i större omfattning än som föreslagits vid uppskattningen, hvarefter dessa vid förnyad uppskattning den 4 januari 1907 uppgjort ytterligare förslag till afsöndring från egendomen.

Jämlikt 7:de punkten i nådiga skrifvelsen den 25 september 1896, angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner, har styrelsen underställt den väckta frågan Eders Kungl. Maj:ts nådiga pröfning samt för sådant ändamål öfverlämnat handlingarna i ärendet, däribland en af förste landtmätaren L. J. Filipson år 1905 öfver egendomen upprättad karta med tillhörande beskrifning.

Dessa handlingar utvisa, bland annat, att egendomen är belägen 6 mil från Borås och 2,3 mil från Skene järnvägsstation å Varberg—Borås järnväg, samt innehåller en sammanlagd areal af 565 hektar 73,55 ar.

Å egendomen finnas åtskilliga torp och lägenheter, af hvilka uppskattningsmännen ansett nedannämnda tre kunna utan olägenhet för egendomens skötsel fränkiljas denna och till vederbörande innehafvare försäljas, nämligen:

lägenheten Lurekullen å hemmanet Sätila Lunnagårds ägor, å förenämnda karta betecknad med ägofigurerna n:is 275, 276 och 277 och innehållande en areal af 1 hektar 1,3 ar, till Carl Petter Christiansson för ett pris af 400 kronor;

en annan lägenhet, likaledes benämnd Lurekullen, å hemmanet Sätila Lunnagårds ägor, å förberörda karta utmärkt med ägofigurerna n:is 278—289 och innehållande en areal af 3 hektar 99 ar, till Johan Bengtsson för ett pris af 800 kronor; samt

lägenheterna Maderna å hemmanet Sätila Backgårdens ägor, omfattande ägofigurerna n:is 346—356 å samma karta med en areal af 4 hektar 92,1 ar, till Johan Petter Jonasson för ett pris af 1,500 kronor.

Af nämnda tre lägenheter äro Maderna och den lägenhet Lurekullen, som brukas af Johan Bengtsson, i det följande betecknad Lurekullen n:o 2, försedda med innehafvarna tillhöriga åbyggnader. Den åt Carl Petter Christiansson upplåtna lägenheten Lurekullen, som torde kunna betecknas såsom Lurekullen n:o 1, har icke åbyggnader, utan äro de Christiansson tillhöriga stuga och ladugård belägna på angränsande hemmans mark.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande har låtit meddela förenämnda tre lägenhetsinnehafvare sådant föreläggande, som omförmåles i 6:te punkten af förenämnda nådiga skrifvelse den 25 september 1896, hvarefter lägenhetsinnehafvarna inom föreskrifven tid inkommit med af behöriga borgensförbindelser åtföljda skriftliga förklaranden, att de önskade inköpa en hvar den af honom brukade lägenheten för förenämnda pris samt med förbehåll om rätt att få inbetala köpeskillingarna under loppet af tio år med en tiondedel årligen.

Vidare hafva uppskattningsmännen ansett följande områden kunna utan men för stamhemmanens skötsel afsöndras och försäljas, nämligen:

utskiftet Blåsås under hemmanet Sätila Backgården, omfattande ägofigurerna n:is 357—407 å förenämnda karta med en areal af 16 hektar 94,5 ar, däraf 14 hektar 74 ar tomt och åker, 33,7 ar äng, 1 hektar 44,7 ar skogs- och betesmark samt 42,1 ar impediment, hvilken lägenhet, försedd med kronan tillhöriga åbyggnader, saluvärderats till 7,000 kronor;

ett område, n:o 1, af hemmanen Sätila Lunnagård och Backgården, motsvarande ägofigurerna å kartan n:o 271, del af n:o 272, n:is

331 samt 336—340, del af n:o 341, n:o 342 och del af n:o 343 med gräns åt öster såsom å kartan med svart streck utmärkts, innehållande 52,7 ar odlad jord och 1 hektar 60,3 ar bergsbackar eller tillhopa 2 hektar 13 ar och saluvärderadt till 425 kronor;

ett område, n:o 2, af samma hemman, bestående af delar af ägofigurerna n:is 272, 341 och 343 med en areal af 5 hektar 73,9 ar, saluvärderadt till 575 kronor; samt

ett område n:o 3, af samma hemman, bestående af del utaf ägofiguren n:o 274 samt hela ägofiguren n:o 344 med en areal af 4 hektar 24 ar, saluvärderadt till 1,500 kronor.

Sistnämnda tre områden äro obebyggda.

Slutligen hafva uppskattningsmännen hemställt, att den del af ägofiguren 274, som icke lagts till sistnämnda område n:o 3 och, innehållande en areal af 1 hektar 53,5 ar, af uppskattningsmännen betecknats såsom området n:o 4, måtte, då lägenheten Lurekullen n:o 1 vore mycket liten och alldeles otillräcklig att därpå föda något husdjur samt Carl Petter Christiansson vore lifligt intresserad af odling, tilläggas Christianssons lägenhet och att Christiansson måtte få rätt att lösa området n:o 4 för det åsatta saluvärdet af 550 kronor.

Lägenheten Lurekullen n:o 1 skulle därigenom komma att omfatta tillhopa 2 hektar 54,8 ar och betinga ett pris af 950 kronor.

Mot ifrågavarande förslag har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke haft något att erinra.

De af uppskattningsmännen föreslagna försäljningarna har domänstyrelsen i underdånighet tillstyrkt. Då emellertid de områden, som blifvit föreslagna till försäljning åt Carl Petter Christiansson, vore obebyggda, har styrelsen ansett försäljningen af dem icke kunna försiggå på sätt uppskattningsmännen föreslagit, utan böra äga rum på de i 8:de och följande punkterna af nådiga skrifvelsen den 25 september 1896 föreskrifna villkor.

Slutligen har styrelsen anmält, att styrelsen, i afvaktan på afgörandet af nu föreslagna lägenhetsförsäljningar, utarrenderat ifrågavarande egendom till den 14 mars 1909.

Hvad domänstyrelsen hemställt och tillstyrkt anser jag mig i hufvudsak böra biträda. Emellertid har i anledning af förfrågan från departementet vederbörande domänintendent upplyst, att ägofiguren n:o 278 om 26,8 ar, som föreslagits skola ingå uti den till försäljning åt Johan Bengtsson afsedda lägenheten Lurekullen n:o 2, utgöres af allmän landsväg och att det berodde på ett misstag, att densamma inräknats

i lägenhetens ägoområde. Ifrågavarande lägenhet bör således endast bestå af ägofigurerna n:is 279—289 med en areal af tillhoppa 3 hektar 72,2 ar.»

Utskottet, till hvars förberedande behandling detta ärende blifvit öfverlämnadt, får hemställa,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förvarande framställning.

Stockholm den 8 maj 1908.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.
